

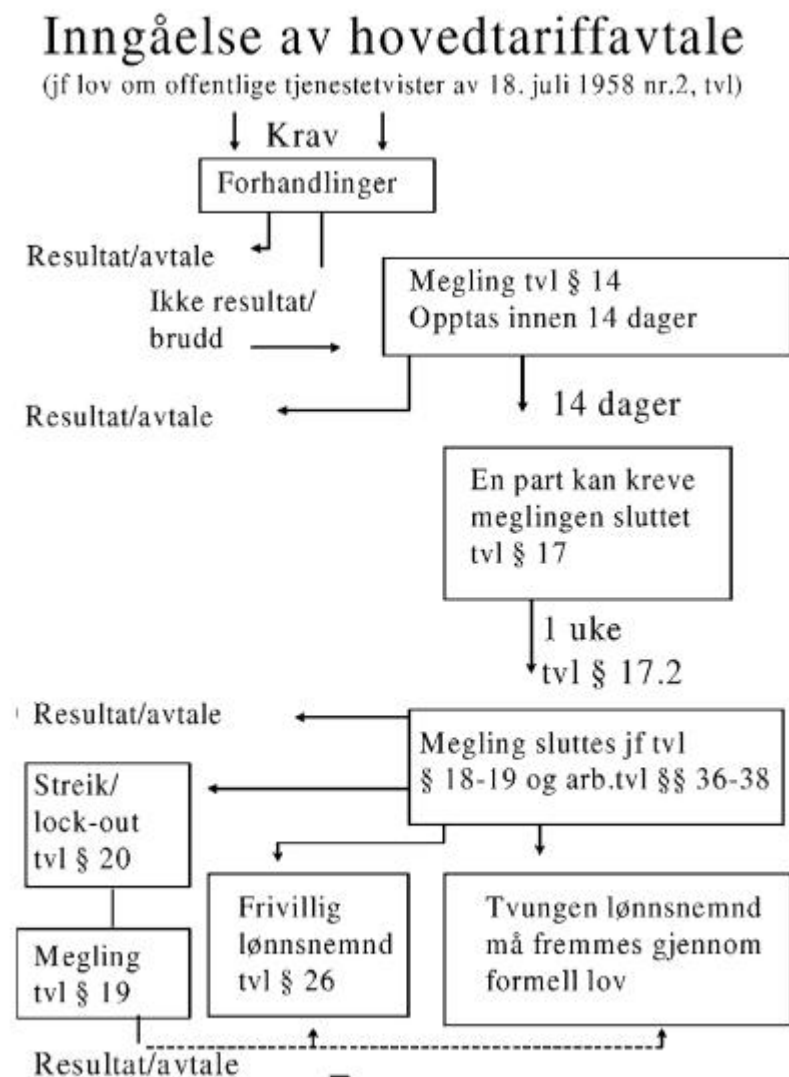
1. Innledning

Så lenge hovedtariffavtalen består er det en gjensidig fredsplikt mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Det innebærer at konflikter må løses uten kampmidler i tariffavtaleperioden.

Dersom partene ikke blir enige under forhandling om ny hovedtariffavtale har vi det som kalles en interesseløstvist. Ved løsning av denne interesseløstvisten er det anledning til å ta i bruk kampmidler som streik. Det finnes flere type streiker, men denne veiledningen omhandler kun streik ved interesseløstvist. Dette skjer bare under hovedoppgjørene, dvs. hvert annet år. Under streik blir arbeidstaker og arbeidsgiver midlertidig løst fra sine forpliktelser som ligger i tariffavtalene og de individuelle arbeidsavtalene.

For at en streik skal kunne gjennomføres, også økonomisk, er det opprettet et konfliktfond i YS Stat som skal dekke utgifter til utbetaling av streikebidrag. Utgangspunktet er at den streikende skal være minst mulig økonomisk skadelidende.

2. Gangen i et hovedoppgjør i statlig sektor

Før vi kommer så langt som til en streik vil det være etablert kontakt mellom Parat og tillitsvalgte i de berørte virksomhetene, drevet opplæring av de berørte tillitsvalgte samt opprettet streikeansvarlige i Parats regionsapparat.

3. Regler for uttak ved streik – navnelister

Arbeidsgiver v/FAD skal varsles minst 14 dager før streik. Dette kalles varsel om **plassoppsigelse**. Varslet skal omfatte hvilke virksomheter som vil bli tatt ut og det omtrentlige antall arbeidstakere som tas ut i første fase av streiken. Dette står i hovedavtalen § 43 nr. 2.

Navnelistene som inneholder de konkrete arbeidstakerne som tas ut i streik skal overleveres arbeidsgiver v/FAD minst 4 virkedager før streik. Dette kalles varsel om **plassfratredelse**.

Det er YS-Stat som varsler FAD om uttaket, og da på bakgrunn av en prosess hos alle impliserte forbund og YS-Stats konfliktutvalg.

Allerede ved uttak til streikens første fase vil YS-Stat ha planlagt en opptrapping av uttaket. En slik opptrapping skal i utgangspunktet gjelde nye arbeidstakere i samme virksomheter som tas ut i fase en. I praksis ser vi en aksept av en viss utvidelse til nye virksomheter.

4. Hvem kan ikke tas ut i streik ?

- Embetsmenn
- Militære tjenestemenn
- Uorganiserte
- Lærlinger

I tillegg har hovedavtalen § 44 nr 1 regler om hvem som **ikke kan** tas ut i streik. Dette gjelder

- Øverste leder av virksomheten
- Øverste leder av personalfunksjonen i virksomheten

Videre skal det ved varsel om plassfratredelse forhandles om hvilke tjenestemenn som **kan** unntas fra streik, jf hovedavtalen § 44 nr. 2. Dette kan gjelde:

- Den øverste leder av driftsenheten eller annen nødvendig dekning av ledelses- og personalfunksjonen i driftsenhet
- De arbeidstakere som må være tilstede for å avverge fare for liv og helse eller hindre at eiendom, materiell, utstyr m.v. blir ødelagt eller går tapt.

Forhandlingene om unntak etter hovedavtalen § 44 nr. 2 skal foregå på hovedsammenslutningsnivå, etter å ha blitt drøftet med de tillitsvalgte i virksomheten.

Utover dette kan arbeidsgiver, gjennom FAD, søke hovedsammenslutningene om dispensasjon for andre arbeidstakere. Grunnlaget for søknaden kan være slike

forhold som nevnt i § 44 nr. 2 eller andre særegne forhold. Dette står i hovedavtalen § 44 nr. 3.

I tillegg til disse gruppene som skal og kan unntas, jf hovedavtalen § 44, faller i noen tilfeller ferierende, syke eller andre utenfor streik. Dette er nærmere omhandlet i pkt 5.

5. Diverse spørsmål knyttet opp til streik

Nedenfor har vi forsøkt å gi svar på de spørsmålene som erfaringsmessig dukker opp i forbindelse med streik.

AFP: Arbeidstakere som har søkt om overgang til AFP skal ikke tas ut i streik. Hvis en slik arbeidstaker likevel er kommet med på navnelistene er partene på hovedsammenslutningsnivå enige om at dette skal oppfattes som en feil og snarest rettes opp.

Arbeidsledighet: Ved arbeidsledighet som følge av streik faller retten til dagpenger bort, jf folketrygdloven § 4-2, pkt. 3 a). Som streikende vil du få betalt nettolønn fra YS-Stat.

Annet arbeid: Den streikende skal ikke gis / ta annet arbeide hos samme arbeidsgiver

Ansettelse / oppsigelse: Ved streik blir de streikende kollektivt sakt opp. Arbeidsforholdet ansees som suspendert inntil videre og partene er midlertidig løst fra sine forpliktelser.

Ved gjeninntreden i stilling etter at streiken er opphørt gjelder ikke de vanlige reglene for tilsetting. Dette finner du i tjenestetvistloven § 22, 4. ledd.

Arbeidsgiver kan gå til oppsigelse av arbeidstaker selv om vedkommende er i streik. Oppsigelse begrunnet i lovlig streik vil ikke være saklig. Oppsigelsen vil ikke ha virkning før etter at streiken er opphørt.

Ferie: Dersom ferie er avtalt før varsel om plassfratredelse (14 dager i forkant av streiken, jf veiledningen pkt. 3), vil ferie kunne avvikles. Ferie som allerede er under avvikling ved streikens utbrudd, kan gjennomføres. Når ferien er ferdig må du regne med å bli tatt ut i streik. Ferie kan ikke avtales etter varsel om plassfratredelse.

Avspasering / fleksidager: De som er tatt ut i streik kan ikke ta ut avspasering / fleksidager selv om dette er avtalt med arbeidsgiver før varsel om plassoppsigelse. Er det inngått avtale om avspasering av flere dager i sammenheng, for eksempel i forbindelse med en lenger reise eller lignende, kan det inngås avtale lokalt om at disse dagene i stedet avvikles som ordinære feriedager. De vil da kunne tas ut under streiken, se under **ferie**.

Forsikring: YS-Stat overtar arbeidsgivers forsikringsansvar under streiken. Det betyr at det er tegnet en egen streikeforsikring med Gjensidige som gir de samme ytelser

som ligger i Hovedtariffavtalen fellesbestemmelsene §§ 23 – 24, dvs. gruppeliv og yrkesskad/yrkessykdom.

Lønn: Arbeidsgivers plikt til å betale lønn og eventuell annen godtgjørelse faller midlertidig bort. Arbeidstaker har krav på å få utbetalt opptjent lønn frem til plassfratredelse.

YS-Stat vil få opplysninger om nettolønn fra arbeidsgiver. Nettolønn vil så bli betalt de streikende fra YS-S, som i etterkant vil kreve beløpet tilbakebetalt fra sine respektive forbund. I nettolønna regnes det du har krav på etter A- og B- tabellen og faste tillegg. Når det gjelder hvilke variable tillegg som skal tas med i nettolønna foretas samme vurdering som ved beregning av sykepengegrunnlag, se folketrygdloven kapittel 8.

Strekebidraget du får fra YS-Stat er ikke skattepliktig.

Lockout: Arbeidsgiver har rett til å bryte forhandlingene om ny hovedtariffavtale på linje med hovedsammenslutningene. Da kan vi få det som kalles lockout og som betyr at arbeidsgiver stenger arbeidstakerne ute fra arbeidsplassen. Før en slik utestengning blir aktuell må vanlig fremgangsmåte med mekling følges (se tegning under pkt 2).

Medbestemmelsesmøter: Hovedavtale/hovedtariffavtalemøter mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte som er i streik eller er medlem av hovedsammenslutning som er i streik, skal ikke finne sted under streiken. Møter knyttet opp til tjenestemannsloven og arbeidsmiljøloven kan avholdes, eksempelvis i tilsettingsråd og AMU.

Nøkler, redskap og lignende: Dersom arbeidsgiver krever det skal streikende arbeidstaker levere tilbake utstyr som tilhører arbeidsplassen.

Nye medlemmer: Skjæringstidspunktet for å ta ut nyinnmeldte medlemmer i streik er varsel om plassfratredelse (4 dager i forkant av streik, jf veiledningen pkt 3). Medlemmer som melder seg inn etter dette kan ikke tas ut i streik. Dette følger av en dom i Arbeidsretten.

Pensjon: Medlemskap i Statens Pensjonskasse opprettholdes under streik

Permisjon: Permisjon som er avtalt før varsel om plassoppsigelse (14 dager i forkant av streik, jf veiledningen pkt 3) blir gjennomført som avtalt. Tilsvarende gjelder for permisjoner som pågår ved varsel om plassoppsigelse. Permisjon som avtales etter varsel om plassoppsigelse kan ikke utholdes under streiken.

Reise: Som streikende kan du ikke reise bort, du må være tilgjengelig.

Sykdom: Blir en arbeidstaker sykemeldt før varsel om plassfratredelse (4 dager i forkant av streik, jf veiledningen pkt 3) kan vedkommende ikke tas ut i streik og arbeidsgiver skal utbetale lønn på ordinært vis før vedkommende går over på sykepenger. Det er kun sykemelding fra lege som gir rett til lønn, ikke egenmelding.

Blir vedkommende sykemeldt etter plassfratredelse foreligger ikke rett til lønn.

YS-Stat vil dekke nettolønn; etter arbeidsgiverperioden har men som vanlig rett på sykepengen fra folketrygden.

Streikettryteri: Arbeidstaker som ikke tas ut i streik skal fortsette sitt ordinære arbeid. Det vil si fortsette med de oppgavene / det ansvaret de er ansatt for å ha. Det kan oppstå situasjon hvor en ikke streikende vanskelig kan utføre sitt ordinære arbeid, og da på grunn av streiken. Under slike forhold kan arbeidstaker pålegges å utføre annet arbeid. Dette arbeidet må i tilfelle ligge innenfor rammen av det vedkommende er tilsatt som.

Ansatte i ledende stillinger, det vil si arbeidsgivers representanter, kan normalt gjøre arbeid de streikende skulle ha utført uten at dette regnes som streikebryteri.

Se egne instruks for streikevakter, pkt 6.

Tariffavtale: En avtale om generelle lønns- og arbeidsvilkår, inngått mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte på arbeidstakersiden.

Tjenestereiser, kurs: Det er ikke anledning til å delta på avtalt tjenestereise og kurs, dette gjelder også avtaler som er inngått før varsel om plassoppsigelse. Men oftest har det på hovedsammenslutningsnivå blitt inngått en protokoll om at tjenestemenn som før varsel om plassoppsigelse er innvilget/pålagt langvarige kurs ikke skal omfattes av streiken.

De arbeidstakerne som er på tjenestereise eller kurs når streiken bryter ut har ikke krav på kost- og husromgodtgjørelse og reise penger. Det er imidlertid vanlig at det inngås en protokoll mellom hovedsammenslutningene og FAD om at både tjenestereise og kurs kan fullføres, og at hjemreise dekkes av arbeidsgiver. Ved hjemkomsten må vedkommende være forberedt på å gå ut i streik.

Tilgang på arbeidsplassen: En streikende arbeidstaker kan nektes tilgang til arbeidsplassen. Dersom arbeidsgiver samtykker har streikevaktene tilgang til arbeidsplassen.

Tillitsvalgtes rolle under streik: Er hovedsammenslutning i streik regnes alle tilsluttede organisasjoner for å være tatt ut i streik i forhold til reglene om medbestemmelse. Se også **medbestemmelsesmøter**.

Uorganiserte: Disse tas ikke ut i streik og skal således gjøre jobben sin som normalt. De skal ikke overta arbeidsoppgaver for de som er i streik. Dette oppfatter organisasjonene som streikebryteri og en illojal handling. Se punktet om **streikebryteri**.

Utmelding: Medlemmer som melder seg ut etter varsel om plassoppsigelse blir ikke fri for sine forpliktelser dersom de er tatt ut i streik. Man kan med andre ord ikke melde seg ut for å slippe å streike. Medlemskap i Parat opphører ved utgangen av måneden etter oppsigelse av medlemskap. Dvs dersom du sier opp medlemskapet ditt i løpet av mars vil du være medlem ut april.

6. Instruks for streikevakter

- Streikevaktene skal oppholde seg i umiddelbar nærhet av inngangen(e) til arbeidslokalene. Streikevaktens oppgaver er:
- Å orientere publikum og andre om årsaken til den pågående konflikten
- Å avklare med arbeidstakere som forsøker å komme inn i lokalene om de er dispensert fra streiken. Streikevaktene må holde seg orientert om de dispensasjonene som er gitt (se veiledningen pkt 4). Streikevaktene skal ikke med makt søkte å hindre folk uten legitimasjon å komme inn i lokalene, men nøye seg med å notere navnet på den det gjelder.
- Streikevaktene skal rette seg etter anvisning fra politiet og ellers opptre på en slik måte at de unngår å bli innblandet i uroligheter.
- Som hovedregel skal streikevaktene være varsomme med å besvare henvendelser fra mediene, men henvise til den/de medieansvarlige. Det vil bli gitt informasjon om hvem som har medieansvar.
- Streikevaktene skal etter å ha gått av vakt rapportere til streikekomiteen hva som har skjedd på vekten